

Fyrverkeri

(av tyska Feuerwerk) är ett ord med militärt ursprung. Eld som vapen var något man kom på tidigt. Kasta fyrverk var det militärtekniska begreppet och de som bemannade dessa vapen kallades fyrverkare. Titeln överfördes sedermera till **fyrverkerikonsten** och används alltjämt för dem som tillverkar och hanterar

fyrverkeripjäser

.

Största fyrverkeripjäsen

Den största fyrverkeripjäsa som dittills tillverkats, var UNIVERSE I PART II med sina 700 kilo och 139 cm i diameter. Bomben avfyrades vid en festival i Hokkaido i Japan den 15:e juli 1988 och resulterade i ett ljusregn med 1200 meters diameter.

Färgerna

Fyrverkeriernas färger skapas genom utfällning av metallsalter. Tills i början av 1800-talet var effekterna enbart vita eller guldfärgade, men med tekniken att fälla ut metallsalter, skapades det spektra av färger som i dag gör fyrverkerierna till ett mångfacetterat, färgrikt skådespel. Natriumsalter ger gul färg, koppar blå, strontium röd och barium grön, för att nämna några. Gnistregn fås genom tillskott av järnfilspån eller aluminium.

Krutet

(svartkrut) som är en blandning av salpeter, svavel och träkol, torde ha framställts i Kina eller Bengalen omkring år 1000. I Europa omnämns krut för första gången i England år 1267. En munk vid namn Roger Bacon beskrev krutets sammansättning och effekt men framställde endast små mängder, mest beroende på råvarubrist. En annan munk, Berthold Schwarz i Freiburg i Tyskland, påvisade i mitten av 1300-talet krutets användning i skjutvapen, vilket väckte makthavarnas intresse. Här lades grunden till modern krigsindustri.

Sankta Barbara

Fyrverkare, krutmakare och artillerister har sitt eget skyddshelgon vid namn Barbara, en ädel jungfru som år 240 lät döpa och kristna sig. Detta ogillades av fadern som tillbad avgudar. Barbara sändes i fängelse och då hon försökte fly därifrån beslöt den grymme fadern att hon skulle halshuggas. I det ögonblick bilen föll, slog en blixtned som dödade och förintade fadern. Barbara blev något senare helgonförklarad och hennes kvarlevor förvaras på ön Murano utanför Venedig. Åminnelsen av Sankta Barbara firas i den katolska världen den 4 december. I

Österåker kyrka finns en skulptur av Barbara, som ursprungligen förvarades i Storkyrkan i Stockholm, men flyttades i samband med en ombyggnad.

En drottning med krut och en kung utan papper

De första fyrverkeripjäserna lär ha använts vid religiösa ceremonier i det forntida Kina. Sett mot den bakgrunden är det kanske inte så konstigt, att drottning Kristina, 1626-89, anses vara den som införde fyrverkerikonsten till Sverige. När drottningen lämnade Sverige, efter sin frälsägelse av kronan och blev katolik med Rom som hemort, ska färdvägen ha kantats av en rad fyrverkerier. Det mest kända fyrverkeriet hon själv arrangerade, avfyraades i Narva 1648, som en avslutning på 30-åriga kriget och fredsfördraget i Westfalen. En samtida regent med Kristina var Christian IV i Danmark, också han intresserad av fyrverkerier. Ett problem för hans del var bristen på papper till pjäsernas hylsor. När Christian år 1634 skulle fira sina barns dubbelbröllop med ett pampigt fyrverkeri påstås han ha använt stora delar av staden Kalundborgs arkivhandlingar för tillverkningen. Handlingarna hade beordrats till Köpenhamn för revidering, men vid återlämnandet saknades åtskilliga dokument, varför kännedomen om Kalundborgs historia och räkenskaper före 1634 är mycket bristfällig.

Fyrverkeri med besked

Det kanske mest kända fyrverkeriet i världen arrangerades i Green Park i London den 27 april 1749. Det gällde att fira freden i Aachen. George II ansåg sig ha vunnit kriget men vinsten var så obetydlig att han, för att ge sken av en stor seger, beslöt att arrangera ett pampigt fyrverkeri. Han byggde upp ett podium av enormt format i trä, föreställande ett slott. Händel fick uppdraget att skriva musik till fyrverkeriet och den mycket kända "Royal Fireworks Music" komponerades. En hundramanna-orkester skulle uruppföra Händels musik, men redan vid den bombastiska inledningssaluten fattade kulisserna eld och orkestern fick i panik utrymma slottet. Musiken blev inte slutförd vid detta tillfälle, men fyrverkeriet blev avfyrt. Dock inte i den ordning som fyrverkarna planerat, men det lär ha varit ett magnifikt skådespel, på avstånd.

Stjärnbomber - (Endast för pyrotekniker numera)

Stjärnbomber kallas i dagligt tal bara "bomber" och utgör stommen i alla fyrverkeriarrangemang. De finns i olika storlekar och med varierande effekter. Bombkrevaderna, som sker på 50-100 meters höjd eller mera, beroende på bombens kaliber, är mycket effektfulla mot natthimlen. En bomb består av ett kraftigt papprör, s.k. mörsare, i vars botten man placerat själva bombkulan med en krutladdning, som kastar bomben med våldsam kraft mot skyn. **Det är LIVSFARLIGT att luta sig över en antänd bomb. Avvakta minst 5 minuter innan du närmar dig en bomb som inte fungerat efter antändning. En sådan pjäs är farlig och bör återlämnas till inköpsstället. Försök ALDRIG återantända en blindgångare**. För att en bomb ska fungera säkert och ge avsedd effekt ska följande iakttas:

1. Bombens botten ska vila mot plant och fast underlag.
2. Rikta bomben något från publiken.
3. Bomben grävs ned till 1/3 i marken eller fästes stadigt vid en träpåle el.dyl. så att den under inga förhållanden kan välta och vålla skada på omgivningen.

Tips; På vintern är det i regel en smula hårt i backen och det kan därför vara lite svårt att gräva, tag då en stor stadig hink med sand och tryck ner pjäsen i denna. Självklart kontrollerar Du att hinken inte kan välta.

Fyrverkeritårtor

Stagas på liknande sätt som Stjärnbomber. För små tårtor räcker det med att lägga sand eller sten runtom som en extra säkerhet. Enklast är våra trälådor som Du stadgar genom att spika fast en plank på sidan.

Seriekopplade bomber

Våra trälådor är verkliga höjdare i sortimentet. En antändning och många effekter - bekvämt och enkelt.

Raketer (får endast användas av godkända pyrotekniker)

har alltid varit en symbol för **fyrverkeri** - så starkt förankrad, att man ofta kallar **fyrverkeri** för **raketer**

, vilket förstås inte är riktigt rätt eftersom begreppet fyrverkeri omfattar även **stjärnbomber**

,
romerska ljus

,
solar

,
fontäner

,
smällare

etc. I vårt rika urval av kvalitetsraketer finner ni verkliga pärlor, allt ovanligare på den svenska marknaden. De stora raketernas effekter kan tävla med stjärnbombernas krevader i mäktighet. Till raketerna fordras en avskjutningsramp. För små raketer duger en tomflaska som avskjutningsramp. Gräv ned eller förankra flaskan vid marken. Den tomma läskedrycksbacken är annars ett utmärkt redskap att ställa flaskan i så står den stadigt. För mellanstora och större raketer bör du ha ett rör eller plank med korslagda spik eller märlor. Har du många raketer är det lämpligt att fixa till ett rejält raketställ, så att du får flyt i **fyrverkeriet**

TÄNK PÅ att käppen är **raketens** styrfena. Se till att käppen löper lätt i startställningen och obehindrat kan följa raketen upp i luften. Rikta raketen så, att nedfallande käppar inte kan vålla skada på person eller egendom. Felriktade **raketer** har vållat åtskilliga bränder och tillbud.

Alkohol och fyrverkeri

En drink, ett glas champagne, festglada människor. Visst hör det ihop med fyrverkeri. Med ett viktigt undantag. Den som "skjuter av" ska vara helnykter tills sista raketen kommit iväg. Nykterhet gäller för fyrverkare likaväl som för bilförare.

Att skjuta fyrverkeri är en frihet under ansvar - ditt ansvar.

Visa hänsyn

Fyrverkerier av alla slag är, rätt använda, en glädjekälla för många. Att skjuta av fyrverkerier är en frihet under ansvar och honnörsorden i sammanhanget är "VISA HÄNSYN".

För din och andras skull - iakttag följande regler:

1. Överlåt inte fyrverkeripjäser till minderåriga - ÄNDRAD ÅLDERSGRÄNS! 18 år blir lägsta inköpsålder för samtliga fyrverkeriprodukter med undantag för vissa inomhusartiklar, enligt regeringens förordning SFS 2001:148, som träder ikraft den 1 december 2001.
2. Förvara pjäserna i kartong eller låda i fuktfritt utrymme och oåtkomliga för barn.
3. Förbered fyrverkeriet i god tid och läs bruksanvisningen noga innan du tänder på. På så vis blir skjutandet säkert och du får bästa behållning och uppskattning.
4. Hålla aldrig en tänd fyrverkeripjäs i handen.
5. Använd inte fyrverkeripjäser i folksamlingar och undvik att skrämman människor och djur.
6. Ålderdomshem och sjukhusområden är olämpliga ställen för fyrverkeri.
7. Skjut inte nära lättantändliga material eller vätskor.
8. Raketer ska ha en avfyrningsramp - se anvisningarna ovan.
9. Glöm inte att städa upp efter skjutandet - det är faktiskt din skyldighet. Tag vara på ev. blindgångare, som bör återlämnas till inköpsstället.

Ordningslagen SFS (1993:1617)

Den 1 april 1994 trädde en ny ordningslag i kraft. I 7 § stadgas följande om fyrverkeriprodukter:

"Pyrotekniska varor får inte användas utan tillstånd av polismyndigheten, om användningen med hänsyn till tidpunkten, platsens belägenhet och övriga omständigheter innebär risk för skada på eller någon beaktansvärd olägenhet för person eller egendom."

För enskilt bruk av fyrverkeriprodukter fordras inget tillstånd, förutsatt det inte innebär någon betydande olägenhet för annan person eller husdjur eller risk för skada på omgivningen. Läs enligt ovan Visa hänsyn. På T.ex. nyårsafton torde toleransen vara större än annars. I tveksamma fall rådfrågas polisen. Lokala föreskrifter får meddelas av kommunen, i syfte att förhindra störningar och skador (8-9 §§). Exempelvis kan begränsningar gälla användningen av fyrverkeriprodukter i närheten av sjukhus eller vårdhem. Föreskrifterna får inte lägga onödigt tvång på allmänheten eller annars göra obefogade inskränkningar i den enskildes frihet (12 § 2 st). Vi påminner om att vårdslöst användande av fyrverkeriprodukter kan medföra ansvar enligt både Brottsbalken och Ordningslagen. Tänk på, att friheten är stor - men även ansvaret.

Fyrverkeri

Fyrverkerier
Fyrverkeri stockholm

fyrverkerier stockholm